

4. Predstoječa pod točko 1 do 3 omenjena določila nimajo veljave v prometu s pomorskimi pristanišči, kakor tudi ne v konkurenčnem prometu proti inozemskim transportnim potom.

V seji državno-železniškega sveta dne 7. novembra l. 1884 se je sklenil enak sklep z dostavkom, da ta določila v prometu z inozemstvom in s pomorskimi pristanišči nimajo veljave. Vsled teh sklepov bile so postaje Tržič, Zagrado in Gorica, katere so do zdaj uživale tarife za pomorska pristanišča in so bile v Trstu enako postavljene, od teh tarifov izvzete, in za te postaje vpejljali so se taki tarifi, kakoršni veljajo za Trst, z malo doklado za voznino od Trsta v omenjene postaje, ob direktnem kartovanji.

Dasi to povišanje tarifov za zaznamenovane postaje nima nikakega pomena, vendar mi je bilo tem neprijetnejše, ker v državno-železniškem svetu zastopam tudi goriški zbornični okraj in bi se moglo komu zdeti, da je moje prizadevanje, za bližje ležečo Ljubljano dobiti enake tarife, vzrok, da so se tarifi za nekatere postaje v zborničnem okraji goriškem povišali. Iz prej omenjenih sklepov železniško tarifne enote, konference ravnateljev in državno-železniškega sveta, se vendar vidi, da je povišanje nastalo le vsled spremembe tarifov za pomorska pristanišča in ne vsled reklamacij. Jaz prizadeval sem si marveč po vseh močeh zastopati tudi interese zborničnega okraja goriškega.

Ker so v ljubljanskem zborničnem okraji anomalije pri vozarini ostale nespremenjene, stavil sem v seji meseca oktobra 1885 te zadeve se tičoč predlog, katerega je, po tarifnem odseku nekoliko spremenjenega, vsprejel državno železniški svet v naslednji obliki:

„Ker se priznava, da je Ljubljana po obstoječih tarifnih za pomorska pristanišča oškodovana, a se splošna enakost z ozirom na načela, katera so merodajna za promet v pomorskih pristaniščih, zdaj ne more izvesti, se predlaga, naj se dela na to, da se za najvažnejše blago napravijo za Ljubljano tarifi, po katerih bi bilo možno tekmovati; pri tem pa naj bi se oziralo na trgovinske interese zadej ležečih postaj.“

V seji državno-železniškega sveta meseca maja leta 1886 se je gledé tega sklepa poročalo, da se vršijo dogovori z udeleženi železniškimi upraviteljstvi gledé primernih predlogov od strani c. kr. glavnega ravnateljstva.

Poročevalec za trgovinske zadeve pri c. kr. glavnem ravnateljstvu, g. dvorni svetnik Steingraber, mi je naznanil, da so se za Ljubljano predlagali tarifi v enaki visokosti, kakoršni so se določili za Gorico, ter mi zagotovil, da so novi tarifi za Ljubljano že izdelani in da gotovo še v letu 1886 stopijo v moč. Ta gosp. poročevalec, kateri je pa meseca julija t. l. nenadno umrl, ni prav nič dvojil, da dotične predloge c. kr. glavnega ravnateljstva vsprejmó druge železnice ter je bil o potrebi, da se tarifne anomalije za Ljubljano odpravijo, že tako prepričan, da sem se prav trdno nadejal, da se v kratkem času odpravijo, in to tem bolj, ker je med tem od visoke c. kr. deželne vlade v Ljubljani došla kranj-

skemu deželnemu odboru nota z dne 30. septembra 1886, št. 9941, s katero se je doposlal ukaz visokega c. kr. trgovinskega ministerstva z dne 24. septembra l. 1886, števil. 17.374, kateri se na konci glasi:

„Med tem so se že vršili dogovori med družbo južne železnice in med c. kr. glavnim ravnateljstvom avstrijskih državnih železnic zaradi primerne uravnave posamičnih tarifnih nastavkov za Ljubljano in more se pričakovati, da se en del želja ljubljanske trgovinske in obrtne zbornice izpolni.“

(Dalje prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

53.

Borbe v gozdu.

(Konec.)

V tej borbi se ne menijo rastline za prijateljstvo in sorodstvo, vsaka samo za sebe skrbi, vsaka samo na sebe gleda. Če v tej borbi pade ena, veselé se temu padcu nje sestrice. Kedar vihar prelomi in vrže na tla staro smereko, tedaj se debela lotijo glive in je razjedajo, da do celega razpade v trhovino. Ali med tem so pognale mlade smerečice, ki pa kmalu sprevidijo, da jim bode premalo prostora, toraj se trudijo in boré, katere bodo zmagale in ostale zadušile. Najkrepkejšé se spusté v viš, ostale pa poginejo že v prvi mladosti.

Šilovje se nam zdi ozbiljno, ali je vendar zeló svojeglavno in v borbi vztrajno. Šilasto drevje raste jako rado v družbi, ali tujca ne trpi po nobeni ceni med seboj. Vsaka vrsta hoče biti vkup, gospodinja v svoji hiši. Od severne Francoske po vsi severni Evropi do Urala in še dalje po Sibiriji razširil se je bor v nepreglednih gozdih, ali hoče biti sam, samo brinje in brezo trpi v svoji hiši. In v teh nepreglednih gozdih bor niti na tleh ne trpi cvetnatega bilja, ki po pernatih gozdih raste, kakor da hoče pokazati, da se ta cvetlični kinč ne stringa ž njegovo ozbiljno in mrklo čudjo. V svojo sredino pušča on samo nekaj preprostega bilja in grmičja, in tudi ti gostači njegovi so tako surove čudi, da ne puščajo nikdar med-se tuje biline. Ta bilinski svet, ki v borovem gozdu živi, obstaja z nekoliko vresov, mahov in lišajev.

Pernati gozd je vse bolj miroljuben od črnega. Poedine vrste pernatega drevja ne rastejo same zá-se, nego so pomešane. Bukov gozd rad sprejema jesen in javor, in s svojimi širokimi krošnjami pokriva lesko in šedru gozdvje. Tudi oholi hrast neče biti vselej sam, gostoljubno sprejema v svojo hišo bukev in lipo, javor in brest, in pod krošnjo svojo trpi, da se širijo zeleni grmi, da raste črni trn in glog, leska in jerebika. Po tleh pernatega gozda so razprostrti zeleni sagi, ki so napiknjeni z najlepšimi gozdnimi cveticami.

Pernati in črni gozd ne bodeta nikdar v miru živele, to sta krvna nasprotnika, ki se koj spustita v besno borbo, kjerkoli se srečata. In ta borba med njima traje

od nekedaj, in se ni dokončala do danes. Sreča je sedaj na tej, sedaj na uni strani. Po mnogih krajih osrednje Evrope, vzlasti na severju, premagal je dan danes do dobrega črni gozd. Na roko mu je šel tudi človek. Krasni hrastovi in bukovi gozdi, ki so se nekedaj širili po teh krajih, zginili so do celega. Po srednji Evropi so nam ostala mnoga imena, katera nas spominjajo, da se je todi nekedaj razprostiral pernat gozd, ali dan danes ga je za menil črni gozd. Po poganskih grobovih so tu in tam našli hrastovo in bukovo oglje, ali dan danes ondi samo bor raste. Po Šleski so nekedaj se širili prekrasni hrastovi gozdi, dan danes ni jih več.

Po drugih krajih pa se mora bor umikati bukvi. Po danskih otokih širili so se nekedaj samo borovi in brezovi gozdi. Ali nenadoma so se spustile bukve z Nemške k morski obali, ter pričele strupeno borbo z borom, in niso mirovale popreje, dokler niso uničile borovine. Bukve se ne zmeni dosti, če tudi v senci raste, in kakor hitro je prerila skozi redko krošnjo borovo, sedla mu je za vrat in ga zadušila. Bor namreč ne more biti brez solnčne svetlobe, on ne more uspevati pod senčno krošnjo bukovja, in zato se je zadušil. Po ruskih gozdih sta napovedala borbo boru breza in trepetlika, in bor jima je povsodi podlegel. Bukvi pa se ne umika samo bor, ampak tudi breza, kakor se to vidi po mnogih krajih osrednje Evrope. Kjer se bukev in breza srečate, koj se vname ljuta borba. Kakor da vé breza, da je slabjša, začne v strahu zgubljati veje z one strani, na kateri nasprotnica stoji, a z vrhom se nagne na drugo stran, kjer še dobiva svetlobe in zraka. Ali kedar brezo prime neprijateljica tudi z druge strani, tedaj zbere vse sile ter se še bolje v viš vzdigne. No, zastonj se trudi, bukev jo kmalu prehititi in zaduši. Žilava in vztrajna bukev spoprime se več potov s samim hrastom, in dostikrat tudi premaga. Hrast vé, da je čvrstejši in dalje živí, zato v svojem dostojanstvu prezira bukev, in dopušča, da se pod njegovo krošnjo pritepe. Močni in visoki hrasti vedó, da jim bukev tu ne more žalega učiniti, ali ne pomislijo na svoje potomstvo. Kedar se je bukev tu vgnjezdila, potem nimajo več duška hrastovi mladi nasledniki, bukev z gosto svojo senco vse poduši. Samo stari visoki hrasti stojé tu, in kedar padejo oni, tedaj bukev nima več gospodarja, ona prevzame v last ves prostor. Tako prehaja gospodarstvo z rok v roke.

Mnogovrstne novice.

* **Koliko stane mir!** Večkrat omenjali smo zadnji čas, kolike stroške so si naložile evropejske vlasti za vojne namene. Prav izrednih vojnih stroškov naložila si je na pr. avstrijsko-ogerska država za tekoče leto samo nad 70 milijonov, vse druge evropejske vlasti primeroma pa še mnogo višje svote.

Sledeče številke pa kažejo, za koliko so se narastli pri evropejskih državah stroški za vojno od leta 1854 do leta 1884. Svote preračunane so vse na franke.

Nemške države, sedaj nemška država potrosila je

leta 1884 za vojne namene: za fr. več kot leta 1854:

	599,577.000	349,602.000
Angleška	875,281.000	380,931.000
Francoska	880,127.000	401,458.000
Avstrijska	294,740.000	47,865.000
Ruska	921,850.000	532,280.000
Laška	281,750.000	129,304.000
Španjska	168,705.000	64,572.000
Portugalska	36,596.000	13,838.000
Švedska in Norveška	31,758.000	15,122.000
Belgija	44,331.000	6,786.000
Nižezemska	66,436.000	42,453.000
Danska	22,725.000	11,362.000
Švica	14,776.000	5,901.000
Grška	24,494.000	18,090.000
Turška	288,700.000	133,907.000
Neodvisne balk. države	47,925.000	46,375.000

Tedaj skupaj . 4.579,781.000 2.199,846.000
z drugimi besedami vojni stroški Evrope, ki so l. 1854. znašali samo 2.379,935.000 frankov, poskočili so l. 1884 na 4.579,781.000, namreč za 2.199.846.000 fr., znašajo tedaj skoraj še enkrat toliko, kot pred 30 leti.

Koliko vplivajo stroški za vojno na vse državne dolge, kažejo sledeče številke:

Državni dolgovi znašali so

leta 1884: za fr. več kot leta 1854:

Nemške države	7.874,000.000	4.957,688.000
Angleška	19.824,717.000	442,094.000
Francoska	24.831,250.000	17.708,750.000
Avstrijska	12.467,507.000	3.473,219.000
Ruska	15.150.000.000	11.995,708.000
Laška	15.314,625.000	6.673,875.000
Španjska	13.256,250.000	7.253.750.000
Portugalska	2.083,125.000	1.072,525.000
Švedska in Norveška	295,991.000	143,391.000
Belgija	1.959,000.000	1.327,750.000
Nižezemska	2.018,547.000	826,436.000
Danska	285,824.000	45,999.000
Švica	37,352.000	35,563.000
Grška	505,000.000	321.038.000
Turška	6.312,300.000	5.322,900.000
Proste balk. države	530,250.000	524,463.000

Skupaj znašali so leta 1884 vsi dolgovi evropejskih držav 118.745,738.000 frankov, tedaj za 55.833.048.000 frankov več od leta 1854. — Kam končno pripeljejo tolike svote državnih dolgov, ni dvomljivo, — to pripoveduje nam zgodovina

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

V zbornici poslancev sklenila se je po obširni, dolgotrajni obravnavi razprava o preskrbovanji obolelih delavcev v četrtek dne 24. marca. Sprejeli so se vsi predlogi večine, nekaj med zborovanjem stavljenih do-